

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**De vita Francisci Xaverii, qui primus e Societate Jesu in
Indiam & Japoniam Evangelium invexit - Cod.
Ettenheim-Münster 188**

Torsellini, Orazio

[S.l.], nach 1607

Caput V.

[urn:nbn:de:bsz:31-115990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-115990)

Francisci Xavierij

lucis moriens; cum iam sic salvatore restitisset, est
 dimorsus in pare. Franciscus itaque de rebus, quae
 ubique gererentur, de quae difficultatibus summum cer-
 tior factus, pro cuiusq; loci conditione ac necessi-
 tate non inflexibilia tantum Suis submiscebat
 acrim etiam praecpta: quae ut, ne historici
 series interrumpatur, hic praetermittenda duxim
 suo deinde loco expositura. Interim cum catho-
 omnes, latere de Japonia d'unijs aliorq; praedi-
 pua latititia laudēque Japonicar rer usq;
 ferant; unus qui geperas inexplebili animo
 rum divitijsque gloriā cupiditate flagans, pa-
 rum quidam pro eis, quae spe atq; animo
 concupisset, in orbem Europaeo Japoniam du-
 cubat. Jamclusum Sinar, frequentissimāq; il-
 las oppidior atq; innotis regiones, ipsamq; am-
 plissimū orbis terrarum Regni spectabat
 Regiam, velut consummatum suū peregrina-
 tionis munus, salubēque oricatis

Legatione adornata Sinar petit

Caput. V.

Vix dum Goam pervenerat, si ades de Sinar
 imminens illi cura erat: cum profectio sua
 summo studio parare instituit; quidquid tempo-
 ris intercederet, id ad Sinar salute rati,
 Confestim iussit cum Alfonso Xoronia, India
 Principe, ad Joanne Alboquerque Gens Episcopo

Jacobi Porcieri ad Legato ad Sinar mittendo transire. Dicit
 pietas et libentur est Jacobus Pereira, ob pietatem egregiam
 liter egregia summamque familiaritatem, a Francisco omni-
 bus rebus expetitur. Qui haudquaquam eius se
 fellit opem: quippe pro suo propaganda religio-
 nis studio ita rem suscepit, ut in legationis in-
 strumentum, ac donorum apparatus, maximam
 fortunarum suarum consumeret partem. In eo

negotio

negotio conficiendo, cumia Faverij celeritas ex
 H. N. Namq; unig mensis spatio non tantum lega-
 tionem, diplomata, literas misera a Procege et
 Episcopo expressis, sed quodcumque ad hunc diffi-
 lem expeditionem quic erant, comparavit. Idem ad
 rem plurimum momenti libris Alfonso Regis;
 nisi p; et summo amissum vellula librali-
 tar. Quippe et legatum ei ad voluntate dedit
 & res omnes ad iter illud necessarias non impen-
 sio quam maturius paravit. Ad hoc, totum
 regnum Alvaro Thardi, Malaca urbis Præ-
 ato, impense per literas commendavit. Nihil
 scilicet Faverius, sui officij memos, interea in
 legationem & protectionem in Sinas, utroque
 ad Indiam, ceteraq; Scivum loca pertinebant
 curare pergebat. Nam Gasparum Belgam, ac
 multia advocatum, suum vicarium, eundemque
 quasi Collegij Rectorem constituit, sapientis-
 simis saluberrimisque præceptis instructum. Dium Oppidum
 Eodem tempore Dium s; Lusitanæ Imperij pro-
 curatorem est, in oppido Indi fluminis insitit
 Sacerdos cum suo ministro missus, itaq;
 alijs alijs, suis quisque momb; ad locum aptis
 ornati. Interim Mattheum Japonem voca-
 vus abstulerat. Igitur Bernardus Romanus
 destinatus. Andreas quoque Fernandus in Lusit-
 aniam ad Regem & Roman ad Ignatium, Sic
 tatis parentem, allegatus, ea mente, ut ad Iapo-
 nicam, & scilicet Sinicam expeditionem Solorum
 quam Lusitani deduceret, & maxime idoneos.
 Faverius porro, quid sui consilij esset, in Si-
 naru expeditione, in jr, quas ad Regem Lusi-
 tanicæ per id tempus dedit, literis ostendit
 his verbis:

Caput literarum
 rum Francis
 ad Regem Lusi-
 tanicæ

his verbis: Tunc omnia e Societate una Jacobo
 Peroria Legato ad Sinas proficiscimur, eo un-
 de, ut Lovetanus captivus in libertatem vindicemur,
 Sinarum Regem ad Lusitanum perducamus,
 amicitiam; demonstretur et contra ultoribus,
 bellum inferamus. Itaque Regi primum, de
 de reliquis, caelestis Regis nomine denuntiavi-
 mus, ne diabolum propheta, sed Deum hominum
 cognoscitorem, & Jesum Christum eorumdem vice-
 ditom ac Salvatorem, colant. Audax incipit
 videri prodest, barbaros populos ac prope
 feralem epibus. Regem dicit, inveniendi ex-
 voris gratia, predicandaque veritatis. Verum
 illud ingens nobis addit animus, quod hanc
 nobis mentem haud dubie Deus injevit: in-
 dem, nos bona spei ac fiducia ad eum impellit,
 ut eiq. benignitate freti, nihil de inmensa
 in potentia, quae infinitis partibus Sinarum
 Regem superat, dubitemus. Multa proterea
 scribit Regi Lortania in eadem epistola, ex qui-
 bus inexcusabiliter quaedam eiq. animi magnitudo
 eminet pari cum sublimitate constanti: si-
 mulque ardor ac Studium singulare Christi-
 anae religionis, vel cum certo cogitis periculo
 propaganda. Sed ea nos, quia persequi opera
 nos est hoc loco praestitissima in proprium re-
 servamus velumen, quo semel omnes Francisci Epi-
 stolas, quae in nostras manus pervenerunt, con-
 cimus. Ita discimus, ad humilitatis & obdian-
 tiae Studium Socrus iniecerat, in eadem Patrum
 Traditionemque, obedientiam magister e regis, omni-
 bus ad obsequium Studium neherentibus inflam-
 matis, quod verbis docuerat, factis egregio con-
 firmavit. Nam cum P. Gasparem Belgium So-
 cietatis omnibus indicis sibi, ipse praeposuerat, ei or-
 genibus

Christophorus
 simul libris
 exemplum

gentibus aduictis, nouo more professus est, in
 eandem se potestate futurum: non miris ut
 fecit; quam ipse Gaspare attolitur rei admissa
 da uirtute. Quibus exemplis reliquis ex in
 no animorum sensu stent; pro se quisque
 in genia prouident, idemq; ex ordine pro
 fitebatur, nullo delectante exemplum, quod
 ipse occuparet Haeretic. Inde scilicet uli
 num illud uisurus, multum perfusus lurr
 nis amplexatur: & ex omni domesticorum
 sequi gestitatum numero quatuor tribum
 delectat, non tam in Senarum dicitur cepe
 ditionem, quam in Japoniam subitio misit.
 Goa discedit. XVII. iul. Major, anni post
 Christum natum. M. D. LII. magnum &
 sua & ab illius expeditionis desiderium rati
 quent. Proxeram in altam onerariam a
 uox ut tempestatis adorta in ultimum di
 crimen adduxit. Cum maxime procella
 feriret & uentis ac praecipue Jacobo Pe
 reira ipsi, nauarcho peritissimo, imminenti
 mali speser ante oculos Isid. Haereticus
 perculsis omnibus, quamuis tepidus in re,
 ingenuus fuit. Ho Peririam pauore hor
 rentem indidit. Bono animo esto, inquit, fides,
 diuina nos praesentia legit, adinam par
 estot, sors nauis alterius, qua nobis, cum una
 soluid e portu, uinis dicitur uispiamus indica
 calamitatis. At uord onerariam hanc, qua uehi
 mur, nauale uagantur, nauale dissolues. Mil
 tiplici praedictione deinceps multiplex respedit
 euentus. Exemplo quidem uentis cadere, procella
 sodari cepit. Subinde tabulae uari, caluosa per
 uentur fluitantia, nauis alteri, nauis fragum opor
 detur.

Uaticinatio
 triplex

desunt. Porro illa Tribus navis trigesimo post anno
 in nauis submersa, ut dictum est, referatur, Haucij
 actionationem tandem post tempore compo-
 buit. Eademem Haucij, octavo ferme quam
 Grae voluerat die, eorum oppellit. Hi so-
 cior magna et sua oblatione, luctitia cum re
 uispecti, de Conuersionum et Colanentium do-
 rum necessitatibus certior facti, literas ad
 Gasparem Vicarium suum properè dedit, ut
 eis subveniret quamprimum. Si quicquid in
 hoc genere fuisset, ad se primo quodque tem-
 pore perveniret, saty quamvis celerius o-
 diligentius prouiderem, qui foret cuiusvis
 rei protinus reddendam esse rationem.
 Cuius pauis miratus dies, Malaciam eode-
 mente contendit. In medio ferè cursu atque
 procella uentores tantasque in maxima
 addidit metum. Praesentis periculi specio-
 omnium animos horrore perstrinxerat,
 cum Haucij, ceteris suam suumque
 effuse deplorantibus, hitori cultu prostratis
 in medium: bono illis esse animo, et omni-
 tore timorem, iubet. Statim conscientia pugn-
 a Haucio sacrificium reliquiarum thecam finibus reli-
 gatur
 gatum in fluctibus dejicit: et simul Deum pro-
 catur in uibitulum recipit se, operam uolun-
 tantibus daturus. Mirum dicit: eademque ueni-
 cadunt, sedatur tempestas, sereno caelo uerum
 tonetur. Gratias: si illi par erat. Divino Nu-
 mini actis, solitudine, ut fit, in somnitate
 uersa est. Ad Transitus gubernatorem ^{talem} nauis, ut
 apud se esset, admonens ualde uereri se dixit,
 ne in eodem itinere alia ipsi non minora
 imminerent incommoda. Atque ita promissis
 cides; bis enim nauis latentes per singulos ac
 Suxa

Tempestas
 a Haucio
 dimittitur se
 datur

saxa decemque, prope fuit naufragium; cuius
 fortasse, nisi praecor eiusdem, qui praesiderat
 penitulum averti sicut. Nec domestica solum in eo
 cursa distimota, sed etiam externa calamita-
 tes dissimulantes demerant. Hoc est etiam
 tam longe à Malaca, nec quicquam inde per
 eos adveniret dies, imò subito ne forte impen-
 sè ^{obveniret} ~~regressus~~, ut Deum enim precarentur
 pro Malacensi civitate, quam eo ipso tempore
 afflicta crederet morbo. Divinam praesagi-
 tationem fuisse ostendit eventus. Vbi Malacam
 applicuerunt, urbem graviter populatam
 ostendunt. Et moribus ex recentibus obsequiis
 angustis ortus, primum per civium capita
 vagabatur, et post involam stragem. Que
 navis quoque commisit, et in clausa, que
 mundi è Lusitania abierat, et oppendo per
 caasit. Ceterum quarenavis erat, ad qua
 navis, qua advenit, Haucis erat, ad qua
 draginta homines eadem absumpsit hies, comi-
 tum tamen Transis nullum Dei benignitate
 attigit. Malacæ Praefecto sacris inordinat
 Caput VI.

Humani Malacæ à civibus, pro malis, quibus
 urgebantur, benignius quam à Praefecto ur-
 bis excipitur est. Ut primum in adest societas
 uenit, immittitur certaminis haud ignavis
 Socios etiam atque etiam regium, imperis
 ad precibus Deo committunt feram in sinas
 expeditionem. Pertimescere enim se, ne humani
 generis hostis omni casu ope per suis adveni-
 pro impedire motiretur. Nec uanis in timor
 fuit. Praefectus urbis, minime Lusitani ingenij
 Phobus